

Kada govorimo o streptokoknim bolestima onda isključivo mislimo na akutne zarazne bolesti uzrokovane patogenom vrstom streptokoka, bakterijom *Streptococcus pyogenes* ili *beta hemolitičkim streptokokom grupe A*. Kao neposredna infekcija streptokokom nastaje streptokokna upala nosa i ždrijela, streptokokna angina, šarlah, upala bronha ili pluća i crveni vjetar ili gnojne infekcije kože.

Izvor zaraze je uglavnom bolesna osoba koja uzročnika prenosi kapljičnim putem.

Streptokok se rijetko javlja bez temperature jer ova bakterija stvara jak imunološki odgovor organizma.

Klinička slika

STREPTOKOKNA UPALA NOSA I ŽDRIJELA je blaža streptokokna bolest, a očituje se neznatnom povišenom tjelesnom temperaturom, grloboljom, „nosnim“ govorom i crvenilom ždrijela.

STREPTOKONA ANGINA je upala ždrijela i krajnika. Česta je infekcija u djece dobi od 5-15 godina. Vrijeme od zaraze do pojave simptoma može biti do 4 dana.

Simptomi angine su:

- jaka grlobolja
- otežano gutanje - bjelkaste naslage na krajnicima
- povećani i bolni prednji limfni čvorovi na vratu
- temperatura > 38 °C
- tresavica
- opća slabost
- glavobolja
- povraćanje, mučnina, bol u trbuhu
- rijetko prisutan kašalj, promuklost, curenja nosa, konjuktivitis

ŠARLAH je obilježen gnojnom anginom i osipom. Najčešće oboljevaju djeca dobi od 2-10 godina. Vrijeme od zaraze do pojave simptoma može biti do 5 dana.

Simptomi šarlaha su:

- opći infektivni simptomi
- simptomi gnojne angine uz karakterističan „malinast“ jezik
- osip po tijelu

Osip nastaje 1.-2.dan bolesti. Najprije se javlja na vratu, trupu i udovima, a najizraženiji je ispod pazuha, na donjoj strani trbuha i s unutrašnje strane bedara. Na licu je prisutno crvenilo uz bljedilo oko usana. Osip je sitan i točkast na crvenoj, suhoj i hrapavoj koži, počinje blijedjeti nakon 3 dana, a nakon 7 dana se ljušti.

Komplikacije streptokokne bolesti mogu biti:

- rane - izrazito visoka temperatura uz mučninu, proljev i povraćanje; širenje upale na uho, sinuse, srčane zaliske ili moždane ovojnice
- kasne - reumatska groznica i upala bubrega

Dijagnoza

U dijagnozi streptokoknih bolesti, uz klinički pregled i epidemiološke podatke, može pomoći i bris ždrijela te laboratorijski nalazi koji ukazuju na povećane parametre upale: CRP, SE, leukociti i neutrofilii.

Liječenje

Streptokokna angina i šarlah se liječe primjenom penicilinskog antibiotika kroz 10 dana, provođenje mjera snižavanja tjelesne temperature, nadoknadom tekućine i mirovanjem. Bolesnik je zarazan za okolinu još 2-3 dana od početka primjene antibiotika.

Asimptomatske kliconoše (osobe koje nose uzročnike a same nisu bolesne) u kolektivu ih u pravilu ne treba niti tražiti niti liječiti jer kliconoše streptokoka ne prenose BHS-A na svoje kontakte, to čine bolesnici u akutnoj fazi. Daljnje postupanje kod osoba koje u anamnezi imaju reumatsku groznicu ili opetovane pojave streptokokne bolesti u obitelji određuje nadležni epidemiolog ukoliko ih ocijeni potrebnim.

Nakon preboljele angine, otpornost na određeni tip streptokoka traje godinama. Obzirom na veliki broj raznih tipova streptokoka, moguće je oboljeti više puta od streptokokne angine.

Mjere prevencije širenja bolesti uključuju:

- odvojiti pribor za jelo i piće
- izbjegavati dijeljenje hrane i pića
- obvezno iskuhati ili promijeniti dude i bočice
- pojačana higijena ruku posebno nakon upotrebe maramica nakon brisanja nosa, kihanja, kašljanja
- koristiti jednokratne maramice: ako maramica nije pri ruci, kihati u rukav
- igračke temeljito oprati i dezinficirati kao i sve površine u prostorijama gdje dijete boravi
- 5.dan od uzimanja antibiotika promijeniti djetetu četkicu za zube
- osigurati čistu posteljinu i odjeću
- provjetravati prostorije
- boraviti na zraku čim je moguće duže.

Tekst pripremila:

Nikolina Vidović, zdravstvena voditeljica